

ЈАВНО КОМУНАЛНО ПРЕДУЗЕЋЕ
ЗА ЈАВНЕ ГАРАЖЕ И ПАРКИРАЛИШТА
„ПАРКИНГ СЕРВИС“ БЕОГРАД
Београд, Преконошка улица бр. 28в
Број: 2340 -II
Датум: 02.04.2024.

Република Србија
Регулаторно тело за електронске
комуникације и поштанске услуге
Београд

БРОЈ: 001249311 1014-006

ДАТУМ: 05-04-2024

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
РЕГУЛАТОРНА АГЕНЦИЈА ЗА ЕЛЕКТРОНСКЕ
КОМУНИКАЦИЈЕ И ПОШТАНСКЕ УСЛУГЕ
РАТЕЛ
11000 Београд

Ул.Палмотићева бр. 2.
ПАК 106306

**Предмет: Јавне консултације - Мишљење о Нацрту „Правилника о утврђивању
Плана нумерације“**

Поштовани,

Разматрајући предложени Нацрт Правилника о утврђивању Плана нумерације,
достављамо следеће мишљење:

Обзиром да је основ за доношење Правилника, Закон о електронским комуникацијама који је ступио на снагу 07.05.2023. године (у даљем тексту: Закон), те да су наведеним Правилником, ЈКП „Паркинг сервис“ Београд, као и остала јавна и јавно комунална предузећа која обављају делатност управљања јавним паркиралиштима, препознати као оператори услуга са додатом вредношћу, указујемо да се ово Предузеће већ обрађало „РАТЕЛ-у“, дописом бр. 5787-II од 11.08.2023. године и дописом бр. 8028-II од 07.11.2023. године, везано за одредбе које се односе на пружање услуга са додатом вредношћу, а којима је указано на спорна питања примене новог Закона о електронским комуникацијама и дато мишљење на нацрт Правилника о начину обављања делатности електронских комуникација по режиму општег овлашћења.

Све наводе који су дати у претходним дописима, а односе се на обавезе оператора услуга са додатом вредношћу, требало би имати у виду и у односу на Нацрт правилника о утврђивању Плана нумерације (у даљем тексту: Нацрт правилника).

Наиме, сходно Нацрту правилника, ималац дозволе за коришћење нумерације је регистровани оператор или квалификовани корисник нумерације коме је додељена нумерација из Плана нумерације. Кратки СМС кодови за пружање услуга са додатом вредношћу, додељују се регистрованом оператору за ту услугу, а посебну групу кодова чине кодови намењени за комуналне услуге, за чију је доделу и коришћење потребна сагласност органа локалне самоуправе:

Нацртом „Правилника о утврђивању Плана нумерације прописује се структура бројева из Плана нумерације укључујући и кратке СМС кодове за услуге са додатом вредношћу, па тако у чл.8.2. ст.8. Плана нумерације, који носи назив „Структура

кратких СМС кодова“ прописано је: „Кратки СМС кодови који почињу цифрама „8“ и „9“ првенствено су намењени за услугу са додатом вредношћу која се односи на комуналне услуге (паркинг сервис, градски превоз и др.)“. Надаље, у чл.10.5. ст. 4. Плана нумерације (намена и услови за кратке СМС кодове) прописано је: „Приликом додељивања и коришћења кратких СМС кодова који се односе на комуналне услуге, потребна је сагласност органа локалне самоуправе које користи код. Регулатор проверава да ли регистровани оператор има потребну сагласност надлежног органа, као и да ли је иста важећа. У случају да је сагласност додељена другом регистрованом оператору, Регулатор може одузети кратки СМС код.“

У образложењу предложеног Нацрта правилника, наведено је да је у План нумерације уведена посебна област која се односе на кратке СМС кодове, са напоменом да је, осим кратких СМС кодова за општу намену услуге са додатом вредношћу, одређена посебна подкатеорија за комуналне услуге (пре свега паркинг сервис). Такође је дато објашњење да су кратки СМС кодови који почињу са цифрама „8“ и „9“ првенствено намењени за услугу са додатом вредношћу која се односи на комуналне услуге (паркинг сервис, градски превоз и др.).

Надаље, да би ово Предузеће наставило да користи кратке СМС кодове, неопходно је да буде регистровани оператер и да поседује сагласност органа локалне самоуправе. Предузеће сада користи кратке СМС кодове на основу закључених уговора о плаћању услуге паркирања путем СМС-а, са мобилним оператерима којима су додељени кратки СМС кодови (9111, 9112, 9113, 9114, 9118 и 9119).

У вези свега наведеног, поново истичемо следеће:

- приликом процене услова за регистрацију ЈКП „Паркинг сервис“ Београд, као оператора услуга са додатом вредношћу, морају се узети у обзир:
  - специфичности које произилазе из обављања комуналне делатности од општег економског интереса од стране овог Предузећа, које је и основано од стране града управо за обављање комуналне делатности управљања јавним паркиралиштима;
  - одредбе секторског закона – Закона о комуналним делатностима, Одлуке о јавним паркиралиштима на територији града Београда и др. подзаконских прописа којима је регулисана ова област;
  - одредбе Закона о фискализацији и подзаконских аката из те области;
  - одредбе Закона о заштити потрошача, које је Предузеће у обавези да примењује;
  - одредбе Закона о заштити података о личности;
  - одредбе законских прописа које се односе на информациону безбедност;
- сходно одредбама Закона о комуналним делатностима и Одлуке о јавним паркиралиштима, произилази:
  - да је комунална услуга паркирања на општим јавним паркиралиштима утврђена као услуга од општег економског интереса;
  - да није прописано обавезно закључење појединачних уговора између вршиоца и корисника комуналних услуга, јер крајњи корисник комуналне услуге није познат (није познат ни један лични податак о кориснику услуге, ни број телефона са кога је послат СМС);

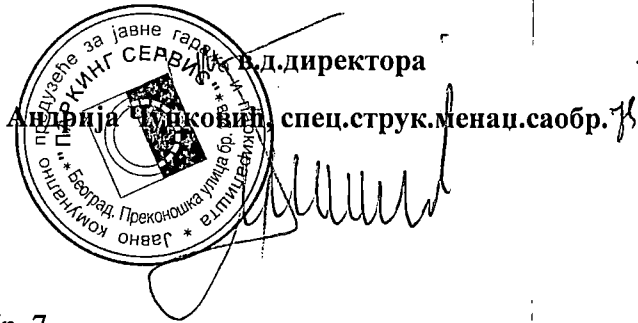
- да је Предузећу позната једино регистарска ознака возила (регистрованих на територији РС и регистрованих изван територије РС) за које се плаћа паркирање путем СМС-а (која сама по себи није податак о личности);
  - да плаћање паркирања путем СМС-а, није посебна комунална услуга, већ само један од начина плаћања комуналне услуге паркирања (остали начини су:
  - куповином карте на продајном месту, код контролора или мобилном апликацијом, по истој цени без обзира на начин плаћања);
  - да се Одлука о јавним паркиралиштима непосредно примењује на све уговорне односе Предузећа, као вршиоца комуналне делатности са корисницима комуналних услуга, као општи услови пословања, а с обзиром да није предвиђено закључење појединачних уговора између вршиоца и корисника комуналних услуга, сматра се да је уговорни однос настао започињањем коришћења комуналне услуге;
- сходно одредбама Закона о електронским комуникацијама (чл.138), оператор услуга са додатом вредношћу је у обавези да корисницима испоставља рачун и детаљну спецификацију истог. Предузеће није у могућности да испуни наведену обавезу, из следећих разлога:
- Према одредбама Закона о фискализацији („Сл.гласник РСрбије“, 153/2020, 96/2021 и 138/2022) и Уредбе о одређивању делатности код чијег обављања не постоји обавеза евидентирања промета на мало преко електронског фискалног уређаја („Сл.гласник РС“ бр. 32/21, 117/21, 51/22 и 141/22), за услугу паркирања на општим паркиралиштима на којима је успостављен зонски систем паркирања, Предузеће нема обавезу евидентирања промета преко електронског фискалног уређаја, односно не постоји обавеза евидентирања промета на мало и примљених аванса за промет на мало преко електронског фискалног уређаја за „Услужне делатности у копненом саобраћају (шифра делатности 5221)“ у делу који се односи на наплату и одржавање паркиралишта или гаража, која се наплаћују путем трећих лица, односно телекомуникационих оператора;
- Одредбе Закона о електронским комуникацијама (Члан 139.и 140.) којима је регулисано подношење приговора крајњег корисника и вансудско решавање спорова пред Регулатором, не могу се применити од стране Предузећа, обзиром на његову обавезу да примењује одредбе Закона о комуналним делатностима и Закона о заштити потрошача, којима је на потпуно другачији начин регулисана ова област како у погледу врсте приговора (рекламација), тако и у погледу начина и рокова за решавање истих.
- Одредбе Закона о електронским комуникацијама (Члан 152, 153. и 157.) којима је регулисана обрада података о саобраћају, о локацији, као и безбедности и интегритет јавних електронских комуникационих мрежа и услуга, не могу се применити од стране Предузећа, будући да исто не располаже подацима на основу којих је могуће препознати о ком лицу се ради, као ни подацима о локацији крајњег корисника, нити о локацији са које је послата СМС порука.

На основу свега напред наведеног, сматрамо да су одредбе прописа из области електронских комуникација које се односе на обавезе оператора који пружа услуге са додатом вредношћу, у директној супротности са обавезама које ЈКП „Паркинг сервис“ Београд има као вршилац комуналне делатности од општег економског интереса, а које су прописане секторским законом и подзаконским актима, како у погледу услова

за обављање комуналне делатности, тако и у погледу односа са крајњим корисницима његових услуга.

Прилог:

- Копије наведених дописа

Достављено:

- Наслову
- Министарству информисања и телекомуникација, Париска бр. 7 Београд
- Служби за правне послове
- Служби за информационе технологије
- Писарници

ЈАВНО КОМУНАЛНО ПРЕДУЗЕЋЕ
ЗА ЈАВНЕ ГАРАЖЕ И ПАРКИРАЛИШТА

„ПАРКИНГ СЕРВИС“

Број: 5787 - II

Датум: 11 AUG 2023

Београд

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
РЕГУЛАТОРНА АГЕНЦИЈА ЗА ЕЛЕКТРОНСКЕ
КОМУНИКАЦИЈЕ И ПОШТАНСКЕ УСЛУГЕ
РАТЕЛ

11000 Београд

Ул.Палмотићева бр. 2.

ПАК 106306

ПРЕДМЕТ: Регистрација оператора услуга са додатом вредношћу

Вежа: Ваш бр. 1-01-349-55/21-31 од 26.07.2023. године

Вашим дописом бр. 1-01-349-55/21-31 од 26.07.2023. године (који је заведен у ЈКП „Паркинг сервис“ Београд, под бр. 5522 од 01.08.2023.), наведено је да:

- У смислу Правилника о обавезама оператора услуга са додатом вредношћу („Сл.гл.РС“, бр. 126/20), услуга наплате паркирања путем СМС (услуга м-паркинг) представља услугу са додатом вредношћу, те да ЈКП „Паркинг сервис“ Београд испуњава услове за упис у регистар Агенције као оператор услуге са додатом вредношћу;

- У смислу одредбе члана 42. Закона о електронским комуникацијама („Сл.гласник РС“ бр. 35/23), привредни субјекти, којима су додељена посебна или искључива права за пружање услуга у другим областима привреде у Републици Србији, дужни да за пружање јавних електронских комуникационих мрежа или услуга воде одвојено рачуноводство у мери у којој би то било потребно када би се пословне активности обављале преко независног правног лица или структурно раздвоје пословање. Надаље, ставом 2, прописано је да се претходни став 1. не примењује на привредне субјекте којима укупан приход од обављања делатности електронских комуникација у Републици Србији остварен у претходној пословној години не прелази 50 милиона евра;

- Имајући у виду наведене одредбе Закона и Правилника, као и Правилника о општим условима за обављање делатности електронских комуникација по режиму општег овлашћења („Сл.гласник РС“ бр. 58/18 и 78/21), потребно је да у року од 15 дана, Предузеће поднесе пријаву за обављање делатности електронских комуникација (пружање услуга са додатом вредношћу) и да уз пријаву обавести Регулатора подношењем одговарајуће изјаве, којој категорији привредних субјеката Предузеће припада у смислу чл. 42. Закона.

Полазећи од бројних обавеза које Закон о електронским комуникацијама прописује за операторе услуга са додатом вредношћу, другачијих услова и обавеза вршилаца комуналних делатности управљања јавним паркиралиштима које прописују секторски закон - Закон о комуналним делатностима и Одлука о јавним паркиралиштима (као општи услови пословања), то овим путем молимо за одлагање рока за подношење пријаве Агенцији, како би покушали да отклонимо све дилеме око спорних одредаба и њихове примене. У том циљу, молимо вас да организујете и закажете састанак, коме би присуствовали представници Министарства информисања и телекомуникација, РАТЕЛ-а и представници ЈКП „Паркинг сервис“ Београд.

Лице за контакт и заказивање састанка у Предузећу је:

- Никола Крајновић, Извршни директор за правне, финансијске и комерцијалне послове, телефон: 011 2228 000, 064 81 41 781, e-mail: nikola.krainovic@parking-servis.co.rs

Нашим ранијим актом бр. 9580-II од 12.10.2021. године, који је достављен РАТЕЛ-у, на тему Регистрације ЈКП „Паркинг сервис“ Београд, као оператора услуга са додатом вредношћу, већ смо указали на спорна питања, у вези са применом претходно важећег Закона о електронским комуникацијама и подзаконских аката донетих на основу тог закона, која су и сада актуелна након доношења новог Закона о електронским комуникацијама („Сл.гласник 35/2023), који је ступио на снагу 07.05.2023. године. У прилогу достављамо копију наведеног акта Предузећа.

У наставку овог дописа желимо да укажемо на нека од најважнијих спорних питања у вези са применом новог Закона о електронским комуникацијама.

Приликом процене услова на страни пружаоца услуга ЈКП „Паркинг сервис“ Београд, као оператора услуга са додатом вредношћу, морају се узети у обзир све специфичности које произилазе из обављања комуналне делатности од општег економског интереса од стране овог Предузећа, које је и основано од стране града управо за обављање комуналне делатности управљања јавним паркиралиштима, одредби секторског закона – Закона о комуналним делатностима, Одлуке о јавним паркиралиштима на територији града Београда и др. подзаконских прописа којима је регулисана ова област, укључујући и Закон о заштити потрошача, које је Предузеће у обавези да примењује, као и прописе о заштити података о личности и информационој безбедности.

- Наиме, сходно одредбама Закона о комуналним делатностима и Одлуке о јавним паркиралиштима, проистиче:
  - да је комунална услуга паркирања на општим јавним паркиралиштима утврђена као услуга од општег економског интереса;
  - да није прописано обавезно закључење појединачних уговора између вршиоца и корисника комуналних услуга, јер крајњи корисник комуналне услуге није познат (није познат ни један лични податак о кориснику услуге, ни број телефона са кога је послат СМС);

-да је Предузећу позната једино регистарска ознака возила (регистрованих на територији РС и регистрованих изван територије РС) за које се плаћа паркирање путем СМС-а (која сама по себи није податак о личности);

-да плаћање паркирања путем СМС-а, није посебна комунална услуга, већ само један од начина плаћања комуналне услуге паркирања (остали начини су: куповином карте на продајном месту, код контолора или мобилном апликацијом, по истој цени без обзира на начин плаћања);

-да се одлука о јавним паркиралиштима непосредно примењује на све уговорне односе Предузећа, као вршиоца комуналне делатности са корисницима комуналних услуга, као општи услови пословања, а с обзиром да није предвиђено закључење појединачних уговора између вршиоца и корисника комуналних услуга, сматра се да је уговорни однос настао започињањем коришћења комуналне услуге;

-да обавезе корисника комуналне услуге, укључујући и плаћање цене, настају започињањем коришћења комуналне услуге, и када се она користи супротно прописима којима се уређује та комунална делатност.

- Правилником („Сл. гласник РС“ бр. 76/11 и 91/11) који је претходио доношењу Правилника о обавезама оператора услуга са додатом вредношћу („Сл. Гласник РС“ бр. 126/20) било утврђено да се **не сматра услугом са додатом вредношћу плаћање услуга паркинга, банкарских и сличних услуга, у складу са прописима којима се уређује предметна област односно облигациони односи, преко телефонског рачуна, ако се плаћање може обавити на други начин.**

Овим путем предлагемо да се врати решење из претходног Правилника, приликом доношења новог Правилника о обавезама оператора услуга са додатом вредношћу, у складу са чланом 173. Закона о електронским комуникацијама, чиме би се практично брисала одредба чл. 8. тачка 10. сада важећег Правилника из 2020. године: „Услуге у смислу овог правилника могу бити: 10) паркинг сервис“. Мишљења смо да је овај предлог основан, имајући у виду сва спорна питања наведена у овом допису. Наиме, одредбом члана 173. Закона, прописан је рок од 18 месеци за доношење подзаконских аката од стране РАТЕЛ-а, рачунајући од дана ступања на снагу Закона.

Нејасно је која је то промена условила усвајање потпуно супротног решења у новом Правилнику о обавезама оператора услуга са додатом вредношћу у односу на претходно важећи Правилник о обавезама оператора услуга са додатом вредношћу („Сл.гл. РС“, бр. 76/11 и 91/11) који је важио до новембра 2020, дакле пуних 9 година, који је децидно искључивао услугу паркирања из услуга са додатом вредношћу, управо полазећи од чињенице да је у питању услуга која представља чист облигационо правни однос између даваоца и корисника услуга и да се та услуга може платити и на други начин (чл. 8.ст.2.), а да се при томе, нити одредбе Закона о електронским комуникацијама, нити услови за пружање услуге м-Паркинга, нису мењале.

- Одредбе прописа из области електронских комуникација које се односе на услуге са додатом вредношћу и обавезе Оператора услуге, су у директној супротности са обавезама које ЈКП „Паркинг сервис“ Београд има као вршилац комуналне делатности од општег економског интереса и условима који су секторским законом и подзаконским прописима утврђени као општи услови за обављање комуналне делатности, како за самог вршиоца комуналне делатности тако и за крајње кориснике његових услуга као потрошача.

Већ приликом покушаја попуњавања ОБ обрасца и прилога бр. 5, а сходно Упутству о подношењу пријаве за упис у евиденцију оператора електронских комуникационих мрежа и услуга, поставила су се питања:

1) Модела уговора за услуге које се пружају корисницима (услуге са додатом вредношћу – плаћање паркирања СМС поруком);

- Предузеће нема модел уговора са крајњим корисницима јер не располаже подацима о корисницима услуга, како је напред образложено;

-ЈКП „Паркинг сервис“ Београд има закључене уговоре са Мобилним оператерима јавне електронске комуникационе мреже (Telenor, Telekom, VIP, Globatel), који као заступници ЈКП „Паркинг сервис“ Београд, закључују уговоре са корисницима мобилне телефоније, а који плаћање услуге паркирања врше слањем СМС поруке (само са постпејд корисницима);

-ЈКП „Паркинг сервис“ Београд не располаже личним подацима корисника (име, презиме, број телефона, адреса и др.), нити те податке добија од Мобилних оператера јавне електронске комуникационе мреже. Располаже само са бројем регистарске ознаке возила (а то није податак о личности).

2) Текста општих услова за пружање услуга са додатом вредношћу – плаћање паркирања СМС поруком;

- Предузеће нема модел општих услова, који би се односили само на пружање услуге паркирања када се плаћање цене за ту услугу врши слањем СМС поруке; Одлука о јавним паркиралиштима садржи опште услове под којима се пружа услуга паркирања на јавним паркиралиштима, а који се примењују на све кориснике као општи услови пословања (комунални уговори по приступу), без обзира на начин плаћања те услуге;

- Опште услове за пружање услуга у јавној мобилној мрежи прописују мобилни оператери јавне електронске комуникационе мреже;

- Да ли је нужно да Предузеће сачини одвојене опште услова за пружање услуге паркирања када се плаћање цене за ту услугу врши слањем СМС поруке као услуга са додатом вредношћу или је потребно извршити дорегулативу Одлуке о јавним паркиралиштима града Београда, као већ постојећих општих услова пословања;

- У случају дорегулативе Одлуке о јавним паркиралиштима, која је градски пропис и доноси је Скупштина града у прописаној процедури, потребан је дужи временски рок за поступање.

- Постављају се питања модалитета испуњења обавезе ЈКП „Паркинг сервис“ Београд, у вези са заштитом права крајњих корисника (глава XIV Закона о електронским комуникацијама)
1. Како испунити обавезе утврђене ЗЕК-ом, које се односе на:
    - Информације о условима уговора (члан 125. ЗЕК),
    - Закључење уговора (члан 128. ЗЕК) – сажетак уговора,
    - Услуге са додатом вредношћу (члан 133. ЗЕК).
    - Како је већ претходно наглашено Предузеће не закључује појединачне уговоре са крајњим корисницима, већ Мобилни оператери јавне електронске комуникационе мреже, као заступници ЈКП „Паркинг сервис“ Београд, закључују уговоре само са постпејд корисницима мобилне телефоније, а који плаћање услуге паркирања врше слањем СМС поруке.
  2. Како испунити обавезе утврђене ЗЕК-ом, које се односе на:
    - Рачун и детаљну спецификацију рачуна (члан 138. ЗЕК)
    - Мобилни оператер јавне електронске комуникационе мреже испоставља месечни рачун постпејд корисницима.
    - ЈКП „Паркинг сервис“ Београд, за услугу паркирања на општим паркиралиштима на којима је успостављен зонски систем паркирања нема обавезу евидентирања промета преко електронског фискалног уређаја, независно од начина плаћања.
    - Сходно Уредби о одређивању делатности код чијег обављања не постоји обавеза евидентирања промета на мало преко електронског фискалног уређаја („Сл.гласник РС“ бр. 32/21, 117/21, 51/22 и 141/22) дефинисано је да не постоји обавеза евидентирања промета на мало и примљених аванса за промет на мало преко електронског фискалног уређаја за Услугне делатности у копненом саобраћају (шифра делатности 5221) у делу који се односи на наплату и одржавање паркиралишта или гаража, која се наплаћују путем трећих лица, односно телекомуникационих оператора;
    - Такође, сходно Мишљењу Министарства финансија број 011-00-427/2022-04 од 18.маја 2022. године, лице које пружа услугу паркирања на општим паркиралиштима на којима је успостављен зонски систем паркирања, нема обавезу евидентирања промета преко електронског фискалног уређаја, независно од начина плаћања.
    - Одредбе наведне Уредбе и Мишљење Министатвра финансија, су у супротности са чланом 138. Закона о електронској комуникацији.
  3. Како испунити обавезе утврђене ЗЕК-ом, које се односе на:
    - Обраду података о саобраћају (члан 152. ЗЕК)
    - Обраду података о локацији (члан 153. ЗЕК)
    - Безбедност и интегритет јавних електронских комуникационих мрежа и услуга (члан 157. ЗЕК).

- Немогућа је обрада података о саобраћају, као ни о локацији од стране Предузећа, зато што не располаже подацима на основу којих је могуће препознати о ком лицу се ради, такође Предузеће нема податак о локацији крајњег корисника, нити о локацији са које је послата СМС порука; Овим подацима би могао да располаже Мобилни оператер јавне електронске комуникационе мреже, али их свакако не уступа Предузећу;

Иако, ЈКП „Паркинг сервис“ Београд, нема податке о саобраћају/локацији, напомињемо да у вези безбедности информација, Предузеће примењује стандард ISO/IEC 27001/2013 Систем менаџмента безбедношћу информација – чиме испуњава услове везане за управљање безбедношћу информацијама, као и да је Предузеће Решењем Министарства трговине, туризма и телекомуникација бр. 345-01-589/2020-12 од 28.05.2020. године, уписано у Евиденцију ИКТ система од посебног значаја, а у складу са Законом о информационој безбедности.

4. **Како испунити обавезе утврђене ЗЕК-ом, које се односе на:**

- Приговор крајњег корисника (Члан 139. ЗЕК)
- Вансудско решавање спорова пред Регулатором (Члан 140. ЗЕК)

- У овом домену, ЈКП „Паркинг сервис“ Београд, примењује одредбе Закона о комуналним делатностима и Закона о заштити потрошача, које се битно разликују од одредби Закона о електронским комуникацијама. У смислу Закона о заштити потрошача (чл. 147. ст. 1), потрошачки приговор је свака представка или притужба којом потрошач пријављује повреду права уређену овим или другим законом.

У вези приговора крајњег корисника разликују се :

- **ПРИГОВОР НА ИЗНОС КОЈИМ ЈЕ ЗАДУЖЕН ЗА УСЛУГУ НА РАЧУНУ – сходно Закону о електронским комуникацијама, рок је 30 дана од дана доспећа рачуна за плаћање услуге;** Овај приговор се подноси Мобилном оператеру јавне електронске комуникационе мреже који је издавалац рачуна према крајњем кориснику (постпејд кориснику);
- **ПРИГОВОР НА КВАЛИТЕТ УСЛУГЕ – сходно Закону о електронским комуникацијама, рок је 30 дана од дана пружања услуге или од дана немогућности коришћења услуге.** Остаје нејасно коме крајњи корисник упућује приговор на квалитет електронске комуникационе услуге у смислу чл. 135. истог Закона, да ли мобилном оператеру или Предузећу; У вези са овим приговором нејасно је на који начин поступити, да ли у складу са Законом о заштити потрошача или Законом електронским комуникацијама који су по нашем мишљењу у колизији, те је потребно **разграничити:**

-**РЕКЛАМАЦИЈУ** (жалбе, предлоге, сугестије и др. потрошачке приговоре у смислу чл. 147. ст. 1. Закона о заштити потрошача) које корисници могу да уложе Предузећу у вези са услугом м-паркинга/плаћање паркирања СМС-ом (који се заводе као рекламације и решавају у рекламационом поступку, што је и сада редовна процедура по којој Предузеће поступа у складу са чл. 55. Закона о заштити потрошача „Рекламација и начин решавања рекламације“ (рекламација се заводи, потрошач се обавештава о заводном броју

рекламације, рок за поступање по рекламацији је 8 дана од дана пријема исте, а не може бити дужи од 15 дана; Уколико је рекламација негативно решена, корисник/потрошач може покренути поступак за вансудско решавање потрошачког спора пред Министарством спољне и унутрашње трговине у року од 1 године од дана подношења рекламације трговцу; истеком овог рока, Министарство ће одбацити поднети предлог; Имајући у виду да потраживање за извршену, а неплаћену комуналну услугу паркирања застарела за 1 годину (према дужницима који су физичка лица), рекламација се може уложити најкасније до покретања поступка за принудну наплату потраживања, односно до истека рока застарелости потраживања од годину дана;

-ПРИГОВОР ЗБОГ НАЧИНА ПРУЖАЊА ЈАВНИХ УСЛУГА (применом чл. 92. Закона о заштити потрошача и чл. 32. ЗУП-а „Приговор може да се изјави пружаоцу јавних услуга који не обезбеђује уредно и квалитетно, под једнаким условима, остваривање права грађана и организација и задовољавање потреба корисника“, у ком случају Предузеће треба да донесе решење у складу са Законом о општем управном поступку). Сходно чл. 147. ЗУП-а рок за улагање овог приговора је 15 дана од када се јавна услуга не пружа тако да обезбеди уредно и квалитетно, под једнаким условима, остваривање права и задовољавање потреба корисника.

-ПРИГОВОР НА КВАЛИТЕТ УСЛУГЕ (применом чл. 139. Закона о електронским комуникацијама) при чему се под квалитетом услуге подразумева квалитет електронске комуникационе услуге у смислу чл. 135. истог Закона, с тим да Регулатор ближе прописује параметре квалитета услуге.

Закон о електронским комуникацијама одредбом чл. 139. уводи нове рокове: за подношење приговора и за покретање поступка вансудског решавања спора (у случају када поступак није покренут пред другим надлежним телом), који се разликују од рокова утврђених претходно наведеним законима:

- Рок за подношење приговора је 30 дана од дана доспећа рачуна за услугу, када се ради о приговору на износ рачуна, односно 30 дана од дана пружања услуге или од дана немогућности коришћења услуге, када се ради о приговору на квалитет услуге.
- Остаје нејасно коме крајњи корисник упућује приговор на квалитет електронске комуникационе услуге у смислу чл. 135. истог Закона, да ли мобилном оператеру или Предузећу.
- Такође, Законом о електронским комуникацијама је предвиђено да крајњи корисник коме је одбијен приговор и који пред другим надлежним телом није покренуо поступак вансудског решавања спора, може се обратити Регулатору у року од 60 дана од дана достављања одговора пружаоца услуге на приговор, односно у року од 60 дана од дана истека рока у којем је пружалац услуге из става 1. овог члана био дужан да се изјасни о приговору.“
- У погледу вансудског решавања спорова рокови у наведеним законима су утврђени другачије, Законом о електронским комуникацијама Регулатор је арбитар који доноси одлуку, док је код Закона о заштити потрошача, тело за вансудско решавање потрошачког спора медијатор.

У вези са обавезом Предузећа, да уз пријаву обавести Регулатора подношењем одговарајуће изјаве, којој категорији привредних субјеката Предузеће припада у смислу чл. 42. Закона, напомињемо да ЈКП „Паркинг сервис“ Београд, спада у круг привредних субјеката чији приход у претходној пословној години не прелази 50 милиона евра.

Ради се о приходу који Предузеће оствари од обављања комуналне делатности управљања јавним паркиралиштима, као делатности од општег економског интереса, који се оствари наплатом паркирања путем слања СМС порука, као једног од могућих начина плаћања ове услуге (остали начини су куповином карте на продајном месту, код контролора или плаћање мобилном апликацијом), по истој цени без обзира на начин плаћања, а не ради се од приходу оствареном од обављања делатности електронских комуникација.

Одредбом члана 29. став 1. тачка 4. Закона о електронским комуникацијама прописано је да се средства за рад Регулатора обезбеђују се из прихода које Регулатор оствари од: „4) средстава које привредни субјекти плаћају Регулатору у износу који не може бити већи од 0,5% од укупног прихода оствареног од обављања делатности електронских комуникација у претходној календарској години и којима се покривају само административни трошкови настали приликом управљања, контроле и спровођења режима општег овлашћења.“

Као спорно поставља се питање начина обрачуна ЈКП „Паркинг сервис“ Београд, износа који не може бити већи од 0,5% од укупног прихода оствареног од обављања делатности електронских комуникација у претходној календарској години, када је једини приход који Предузеће овде остварује, приход од обављања комуналне делатности.

Одредбом чл. 169. став 1. Закона о електронским комуникацијама прописане су новчане казне за прекршај правном лицу, у распону од 500.000 до 2.000.000 динара и одговорном лицу у правном лицу, у распону од 50.000 до 150.000 динара, између осталог и у случају не обавештавања Регулатора о отпочињању, промени или окончању делатности, а одредбом става 5. истог члана прописано је: „За прекршај из става 1. овог члана правном лицу, односно предузетнику, може се изрећи заштитна мера забране вршења одређене делатности у трајању до три године, а одговорном лицу у правном лицу заштитна мера забране вршења одређених послова у трајању до једне године.“

У вези са могућношћу изрицања заштитне мере забране вршења одређене делатности, указујемо на спорно питање, да ли се ЈКП „Паркинг сервис“-у Београд, као вршиоцу комуналне делатности управљања јавним паркиралиштима, може забранити вршење комуналне делатности за чије обављање је основано од стране града Београда са искључивим правом обављања исте.

ЈКП „Паркинг сервис“ Београд непрекидно ради на унапређењу услова за обављање своје делатности, руководећи се интересима крајњих корисника као потрошача, уз обезбеђење задовољавајућег нивоа комуналног реда у граду. Као друштвено одговорно предузеће, нема за циљ да избегне примену прописа који су за њега обавезујући, већ управо да на јасан и недвосмислен начин, обезбеди доследну примену оних прописа који га обавезују као вршиоца комуналне делатности од општег економског интереса, са јасно дефинисаним обавезама према крајњим корисницима услуга које пружа и без ускраћивања права која им припадају.

Сходно напред наведеном, молимо вас да уважите наше предлоге за одлагање рока за подношење пријаве Агенцији, како би покушали да отклонимо све дилеме око спорних одредаба и њихове примене и заказивање састанака, коме би присуствовали представници Министарства информисања и телекомуникација, РАТЕЛ-а и ЈКП „Паркинг сервис“ Београд.

С поштовањем,

Андреја Чупковић, спец. струк. менаџ. саобр.

Достављено:

- Наслову
- Министарству информисања и телекомуникација, Париска бр. 7 Београд
- Служби за правне послове
- Писарници

ЈАВНО КОМУНАЛНО ПРЕДУЗЕЋЕ
ЗА ЈАВНЕ ГАРАЖЕ И ПАРКИРАЛИШТА
„ПАРКИНГ СЕРВИС“
Број: 8028-11
Датум: 07 NOV 2023
Београд

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
РЕГУЛАТОРНА АГЕНЦИЈА ЗА
ЕЛЕКТРОНСКЕ КОМУНИКАЦИЈЕ И
ПОШТАНСКЕ УСЛУГЕ
РАТЕЛ
11000 Београд
Ул.Палмотићева бр. 2.
ПАК 106306

Предмет: Јавне консултације - Мишљење о Нацрту „Правилника о начину обављања делатности електронских комуникација по режиму општег овлашћења“ и спорна питања у вези са применом новог Закона о електронским комуникацијама и будућег Правилника о обавезама оператора услуга са додатом вредношћу

Поштовани,

Разматрајући предложени Нацрт „Правилника о начину обављања делатности електронских комуникација по режиму општег овлашћења“ достављамо следеће мишљење:

- ✓ Да постоји неусаглашеност одредбе члана 4. тачка 87) Закона о електронским комуникацијама и одредбе члана 2. тачке 21) Правилника - појмовно одређење „услуге са додатом вредношћу“, односно да је Правилником проширена дефиниција појма „услуге са додатом вредношћу“ у односу на дефиницију која је утврђена Законом. Мишљења смо да је нужно претходно изменити и допунити одредбе прописане Законом које се односе на „услуге са додатом вредношћу“ (проширити појмовно одређивање/дефинисање „услуге са додатом вредношћу“), а тек затим доносити одговарајућа подзаконска акта;
- ✓ Да се одредбом члана 2. тачке 21) Правилника о начину обављања делатности електронских комуникација по режиму општег овлашћења, разрађују одредбе које су предмет другог подзаконског акта – „Правилника о обавезама оператора услуга са додатом вредношћу“.

Образложење

У Нацрту „Правилника о начину обављања делатности електронских комуникација по режиму општег овлашћења“ (Правилник) у образложењу појединих решења наведено је између осталог: „Структура Правилника заснована је на условима из члана 40. Закона о електронским комуникацијама (Закон), при чему се водило рачуна да се у Правилнику не понављају Законом прописани ставови, као и да се не разрађују

одредбе које су предмет других подзаконских аката.“ Мишљења смо да се у Нацрту Правилника нису доследно применили наведени критеријуми из образложења.

Наиме, одредбом члана 4. тачка 87) Закона, прописано је: „Поједини појмови употребљени у овом Закону имају следеће значење: 87) услуга са додатом вредношћу је услуга која се пружа путем јавних комуникационих мрежа и услуга уз коришћење посебних бројева или кодова из плана нумерације које се тарифирају на посебан начин, а у сврху прибављања унапред одређених додатних садржаја и/или услуга;“

Појам услуге са додатом вредношћу употребљен је и ближе разрађен одредбама Закона и то: чл. 133. (услуге са додатом вредношћу); 138. ст. 5. (рачун и детаљна спецификација рачуна); чл. 153 ст. 6. (обрада података о локацији); и чл. 169. ст. 1. тач. 37. (казнене одредбе).

Сходно одредби чл. 133. став 2. Закона, Регулатор посебним „Правилником о обавезама оператора услуга са додатом вредношћу“, ближе уређује обавезе оператора који преноси услуге са додатом вредношћу и пружаоца услуга из става 1. овог члана, нарочито у погледу оглашавања услуга, услова почетка и престанка пружања услуге са додатом вредношћу крајњем кориснику, начина обрачуна и наплате услуга, начина обраде података о личности, података о саобраћају и података о локацији, контроле недозвољеног садржаја и решавања приговора, водећи нарочито рачуна о заштити интереса крајњих корисника.

Поред напред наведеног, одредбом члана 2. тачка 21) Нацрта „Правилника о начину обављања делатности електронских комуникација по режиму општег овлашћења“, прописана је шира дефиниција појма „услуге са додатом вредношћу“ од дефиниције која је утврђена Законом, и то у подвученом делу текста, како следи:

„21) Услуга са додатом вредношћу је услуга која се пружа преко јавних електронских комуникационих мрежа и јавних електронских комуникационих услуга уз коришћење посебних бројева или кодова из плана нумерације и/или апликација, а које се наплаћују преко рачуна за електронске комуникационе услуге. То су услуге које се тарифирају на посебан начин, а у сврху прибављања унапред одређених додатних садржаја и/или услуга.“

Наиме, додато је да се услуге са додатом вредношћу пружају уз коришћење „апликација“, када се те услуге наплаћују преко рачуна за електронске комуникационе услуге, што до сада није био случај, при чему се поставља питање шта се подразумева под појмом „апликација“, која није појмовно одређена, ни дефинисана Законом.

Надаље, ово би се могло тумачити да се пружаоцем услуга са додатом вредношћу сматрају и они привредни субјекти који врше наплату својих услуга коришћењем „апликација“, када се те услуге наплаћују преко рачуна за електронске комуникационе услуге.

Мишљења смо да је нужно претходно изменити и допунити одредбе прописане Законом које се односе на „услуге са додатом вредношћу“ (проширити појмовно одређивање/дефинисање „услуге са додатом вредношћу“), а тек затим доносити одговарајућа подзаконска акта којима се само ближе прописују услови за примену законом дефинисаних института.

Такође, у Нацрту Правилника, појам „услуге са додатом вредношћу“ употребљен је једино у одредби чл. 11. став 1. тач. 13. која гласи:

„Лице које намерава да обавља делатност електронских комуникација по режиму општег овлашћења, дужно је да испуни услове прописане Законом, подзаконским актима, другим прописима, српским, европским и међународним стандардима који регулишу: 13) услуге са додатом вредношћу.

Из напред наведеног, по нашем мишљењу недвосмислено проистиче да појмовно одређење „услуге са додатом вредношћу“ не треба да буде предмет „Правилника о начину обављања делатности електронских комуникација по режиму општег овлашћења“, већ Закона, а затим и посебног „Правилника о обавезама оператора услуга са додатом вредношћу“ у делу који се односи на ближе уређује обавезе оператора који преноси услуге са додатом вредношћу и пружаоца услуга из става 1. овог члана, нарочито у погледу оглашавања услуга, услова почетка и престанка пружања услуга са додатом вредношћу крајњем кориснику, начина обрачуна и наплате услуга, начина обраде података о личности, података о саобраћају и података о локацији, контроле недозвољеног садржаја и решавања приговора, водећи нарочито рачуна о заштити интереса крајњих корисника.

У наставку овог дописа желимо да укажемо на спорна питања у вези са применом новог Закона о електронским комуникацијама и која би требало узети у обзир приликом израде подзаконског акта - Правилника о обавезама оператора услуга са додатом вредношћу, како следи:

Приликом процене услова на страни пружаоца услуга ЈКП „Паркинг сервис“ Београд, као оператора услуга са додатом вредношћу, морају се узети у обзир све специфичности које произилазе из обављања комуналне делатности од општег економског интереса од стране овог Предузећа, које је и основано од стране града управо за обављање комуналне делатности управљања јавним паркиралиштима, одредби секторског закона – Закона о комуналним делатностима, Одлуке о јавним паркиралиштима на територији града Београда и др. подзаконских прописа којима је регулисана ова област, укључујући и Закон о заштити потрошача, које је Предузеће у обавези да примењује, као и прописе о заштити података о личности и информационој безбедности.

- Наиме, сходно одредбама Закона о комуналним делатностима и Одлуке о јавним паркиралиштима, проистиче:
  - да је комунална услуга паркирања на општим јавним паркиралиштима утврђена као услуга од општег економског интереса;
  - да није прописано обавезно закључење појединачних уговора између вршиоца и корисника комуналних услуга, јер крајњи корисник комуналне услуге није познат (није познат ни један лични податак о кориснику услуге, ни број телефона са кога је послат СМС);
  - да је Предузећу позната једино регистарска ознака возила (регистрованих на територији РС и регистрованих изван територије РС) за које се плаћа паркирање путем СМС-а (која сама по себи није податак о личности);
  - да плаћање паркирања путем СМС-а, није посебна комунална услуга, већ само један од начина плаћања комуналне услуге паркирања (остали начини су: куповином карте на продајном месту, код контолора или мобилном апликацијом, по истој цени без обзира на начин плаћања);

-да се одлука о јавним паркиралиштима непосредно примењује на све уговорне односе Предузећа, као вршиоца комуналне делатности са корисницима комуналних услуга, као општи услови пословања, а с обзиром да није предвиђено закључење појединачних уговора између вршиоца и корисника комуналних услуга, сматра се да је уговорни однос настао започињањем коришћења комуналне услуге;

-да обавезе корисника комуналне услуге, укључујући и плаћање цене, настају започињањем коришћења комуналне услуге, и када се она користи супротно прописима којима се уређује та комунална делатност.

- Правилником („Сл. гласник РС“ бр. 76/11 и 91/11) који је претходно доносио Правилника о обавезама оператора услуга са додатом вредношћу („Сл. Гласник РС“ бр. 126/20) било утврђено да се не сматра услугом са додатом вредношћу плаћање услуга паркинга, банкарских и сличних услуга, у складу са прописима којима се уређује предметна област односно облигациони односи, преко телефонског рачуна, ако се плаћање може обавити на други начин.

Овим путем предлажемо да се врати решење из претходног Правилника, приликом доношења новог Правилника о обавезама оператора услуга са додатом вредношћу, у складу са чланом 173. Закона о електронским комуникацијама, чиме би се практично брисала одредба чл. 8. тачка 10. сада важећег Правилника из 2020. године: „Услуге у смислу овог правилника могу бити: 10) паркинг сервис“. Мишљења смо да је овај предлог основан, имајући у виду сва спорна питања наведена у овом допису. Наиме, одредбом члана 173. Закона, прописан је рок од 18 месеци за доношење подзаконских аката од стране РАТЕЛ-а, рачунајући од дана ступања на снагу Закона.

Нејасно је која је то промена усвојања потпуно супротног решења у новом Правилнику о обавезама оператора услуга са додатом вредношћу у односу на претходно важећи Правилник о обавезама оператора услуга са додатом вредношћу („Сл.г.л. РС“, бр. 76/11 и 91/11) који је важио до новембра 2020. дакле пуних 9 година, који је децидно искључивао услугу паркирања из услуга са додатом вредношћу, управо полазећи од чињенице да је у питању услуга која представља чист облигационо правни однос између даваоца и корисника услуга и да се та услуга може платити и на други начин (чл. 8.ст.2.), а да се при томе, нити одредбе Закона о електронским комуникацијама, нити услови за пружање услуге М-Паркинга, нису мењале.

- Одредбе прописа из области електронских комуникација које се односе на услуге са додатом вредношћу и обавезе Оператора услуге, су у директној супротности са обавезама које ЈКП „Паркинг сервис“ Београд има као вршилац комуналне делатности од општег економског интереса и условима који су

секторским законом и подзаконским прописима утврђени као општи услови за обављање комуналне делатности, како за самог вршиоца комуналне делатности тако и за крајње кориснике његових услуга као потрошача.

ДИРЕКТОР

Др. Драгана Јанковић, спец. струк. менаџ. саобр. Ж

Достављено:

- Наслову
- Министарству информисања и телекомуникација, Париска бр. 7
- Београд
- Служби за правне послове
- Служби за информационе технологије
- Писарници